

UVOD

Organizovani kriminalitet je vrsta nezakonite radnje u kojem postoji organizacijska struktura slična korporaciji ili udruženju. Osnovni cilj organizovanog kriminaliteta je sticanje materijalne koristi ili dohotka. Organizovani kriminalitet je izrazito štetna pojava za društva u bilo kojoj fazi razvoja, a posebno za ona koja se nalaze u fazi tranzicije.

Organizovani kriminalitet podrazumijeva vršenje krivičnih djela od strane organizovane kriminalne grupe ili njenih pripadnika. Pod organizovanom kriminalnom grupom podrazumijeva se grupa od tri ili više lica, koja postoji određeno vrijeme, i djeluje sporazumno u cilju vršenja jednog ili više krivičnih djela.

Značajne karakteristike organizovanog kriminaliteta su sljedeće:

- svaki član kriminalne organizacije ima unaprijed određeni zadatak ili ulogu;
- djelatnost kriminalne organizacije planirana je na duže vrijeme ili za neograničeni vremenski period;
- djelatnost organizacije zasniva se na primjeni određenih pravila unutrašnje kontrole i discipline članova;
- u vršenju djelatnosti primjenjuje se nasilje i zastrašivanje;
- u vršenju djelatnosti koriste se privredne ili poslovne strukture, pranje novca i nezakonito stečene dobiti;
- postoji uticaj kriminalne organizacije na političku vlast, sredstva javnog informisanja, zakonodavnu, izvršnu ili sudsku vlast.

Pranje novca ima niz zajedničkih osobina sa organizovanim kriminalitetom i korupcijom. Organizovani kriminalitet je zapravo vrsta imovinskog kriminaliteta, a karakteriše ga postojanje kriminalne organizacije koja obavlja kontinuiranu privrednu djelatnost, koristeći pri tome nasilje i korupciju organa vlasti.

Organizovani kriminalitet najveći dio svoje moći zasniva na novcu koji je pribavljen nezakonitim djelatnostima, a ovaj novac predstavlja ekonomsku polugu moći kriminalnih organizacija, koja omogućuje uključivanje u legalne ekonomske aktivnosti i korupciju organa vlasti.

Koristeći pranje novca organizovani kriminalitet prikriva prirodu, porijeklo i postojanje nelegalno stečenih sredstava, a time prikriva i sopstvenu kriminalnu djelatnost, i omogućava nesmetano korištenje prihoda od kriminalne aktivnosti.

Uključivanjem nelegalno stećenih prihoda u legalne finansijske tokove, organizovani kriminalitet ugrožava ekonomski sistem i tržišnu konkurenciju, i ostvaruje uticaj na ekonomske, političke i društvene tokove na nacionalnom i međunarodnom planu.

Kriminalne organizacije permanentno se nalaze u potrazi za novim centrima za pranje svog prljavog novca, a naročito su ranjive zemlje koje se nalaze u tranziciji sa nedovoljno izgrađenim institucijama za borbu protiv pranja novca, kojima su potrebne strane investicije da bi pokrenule svoju ekonomiju.

U tu grupu zemalja spada i naša zemlja, stoga bi trebalo preduzeti niz mjera i radnji na preventivnom i represivnom planu na onemogućavanju infiltracije kriminalnih organizacija u finansijske institucije, i kontrolisanje političkih i ekonomskih tokova investicijama iza kojih je prljav novac.